

Филип Куманов

МИГОВЕ под ЮЖНИЯ КРЪСТ

София, 2018

Всички снимки в книгата са на автора.

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Филип Куманов, автор, 2018

© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0269-4

СЪДЪРЖАНИЕ

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР.....	5
НЕДАЛЕЧ ОТ КРАЯ НА СВТА.....	7
ПОПЪТЕН ВЯТЪР КРАЙ АТЛАНТИКА.....	18
ПО ЛЕВИЯ БРЯГ НА НАЙ-ШИРОКАТА РЕКА	39
НЕИЗВЕСТНОТО СЪРЦЕ.....	47
ГОЛЕМИТЕ ВОДИ СРЕД БЕЗКРАЙНАТА ДЖУНГЛА	58
В ПРЕГРЪДКАТА НА СПАСИТЕЛЯ.....	69
СВЕТЪТ ОТ ВЧЕРА НАД РИО	89
НА ГОЛЕМИЯ ОСТРОВ.....	95
АД ИЛИ РАЙ?	100
САМОТНАТА БОГИНЯ.....	122
МЕЖДУ РАЗРУШИТЕЛЯ И ПРОСВЕТЛЕНИЕТО	129

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Ще стигнат ли отредените ни десетилетия живот да обходим света? И ще успеем ли да споделим впечатленията си от дивната красота на природата и безсмъртните паметници на цивилизацията? Страшна е не неизбежната кончина, а осъзнаването, че един живот не стига...

В моя пътепис „На юг от екватора“ бяха поместени описания и снимки на някои от местата, където имах възможност да стъпя. В тази малка книга направих опит да синтезирам слово и образ. Онова, що звучеше неубедително или непълно поради това, че не ми достигаха думите, допълних с моите цветни любителски снимки. Те не бяха само илюстрации на написаното. Имаха самостоятелна, а понякога подкрепяща роля. И обратно, застиналият фотообраз се раздвижваше от съпровождащото го описание. Дали успях? Това аз не мога да кажа. Но съм убеден, че въпреки главоломното развитие на техниката и електрониката, силата на словесното внушение няма да отслабва!

И сега оставам верен на тази моя стратегия. Не сменям също и посоката. Продължавам в другото полукълбо, под небето, белязано нощем от загадъчния Южен кръст.

Навремето, преди да ме споходи пътешественическата страст, един мъдър човек ми каза:

– Щом сме се родили на тая Земя, редно е да я опознаем. Ясно е, че не можем да обиколим целия свят. Но поне си заслужава да опитаем...

НЕДАЛЕЧ ОТ КРАЯ НА СВЕТА

Патагония е много далечна и все още трудно достъпна страна. Но късметът ми най-после се усмихна и успях да стъпя в тая загадъчна, непозната част на света.

Кацаме в Ел Калафате в южния край на Аржентина, на подстъпите към Огнена земя.

Магелан е първият европейец, открил Патагония за Стария свят. Преданието разказва, че коренните обитатели били много високи и с огромни обувки от кожа. Патагония означава Страна на хора с големи нозе.

Ел Калафате е градче с ниски сгради и много зеленина. Пролетта в Южното полукълбо е както при нас. Люлякът е полудял и буйно цъфти почти във всеки двор. Първата ни работа е да минем по Улицата на занаятите. Досуц като в нашенския Етър край Габрово, предлаганите за продан

предмети се измайсторяват пред очите на посетителите. Под сръчните ръце на жени, младежи и мъже, повечето с изпъкнали скули и дръпнати очи, постепенно излизат кожени шапки и чанти, ножове с изящни дръжки от кости на животни, дървени статуетки... Творците работят вгълбено и дават вид, че не обръщат внимание на струпалите се наоколо любопитни пришълци от далечни краища. Само от време на време хвърлят бърз поглед към нас, в който се долавя надежда, че някой все ще оцени нещо от готовите изделия и ще бръкне в джоба, за да възнагради приведения през почти целия ден майстор.

Недалеч от Ел Калафате е лагуната Нимес, природен резерват на около 100 вида птици. Ято фламинго розовее в далечината. Често срещаме храстовидното растение калафате, дало името на града. То расте само в Патагония. С дребни плодчета е, които по вкус напомнят боровинките.

На другия ден поемаме по неравните пътища. Кондор, самотна птица в небето, ни следва. Това е май единственото живо същество, което виждаме, докато кръстосваме из Патагония. Перуанските кондори предпочитат да се хранят с мърша и поради тази причина е възникнало вярването, че с помощта на тази огромна птица душите на умрелите се възнасят на небето. Патагонските им събратя изглежда не се задоволяват с мърша. Казват, че налитали дори на агънца в стадата. Не след дълго вниманието ни е привлечено към една падинка. Там нещо тъмно мърда. Предпазливо се приближаваме на едно все пак почетно разстояние и очите ни успяват да различат кондор, най вероятно женски, с няколко малки.

От три страни ни заобикаля планинска верига: заоблени и остри върхове, повечето покрити със сняг и лед.

Никъде другаде по местата, където съм пътувал, не ме е спохождало това особено, потискащо чувство, че се намирам на края на света. Наистина в Нова Зеландия гнетеше мисълта за огромното разстояние, което ме отделя от България. А тук в южната част на Патагония, недалеч от Огнена

земя, сред тази пустош с единствени спътници кондорите, ме завладява нерадостното усещане, че съм достигнал мястото, където съвсем наблизко светът свършва...

Стресам ме звън на мобифона. Получавам съобщение от България. Ралица Робева е родила момиченце. Дали са му името Вероника. Майката и детето са добре.

Невероятно! Толкова далеко съм, но узнавам за събитието, случило се у нас, и то веднага. Блуждая по тревистите и безлюдни склонове на Аржентинска Патагония, а едно момиченце на хиляди километри оттук в момента примигва за пръв път в живота си срещу ярката светлина. Наистина главоломна напредък! Можели ли са Магелан и хилядите след него да си представят, че ще поддържат такава непосредствена връзка с родината си? Та това бе немислимо до преди двадесетина години. Глобализацията и нейните предимства...

На едно място виждаме буен храст с яркочервени цветове като пламъци в околната зеленина. Може би поради това растението е наречено Чилийски огнен храст – нотро.

Главна забележителност на тази област е Националният парк на глетчерите. Той включва 47 големи и малки ледници, завещани от Ледниковата епоха.

Полуостров Магелан, вдаден в езерото Архентино, е най-удобното място за съзерцаване на величествения глетчер Перито Морено. На места височината му достига 60 метра, а очертанията му се губят в далечината, някъде към аржентинско-чилийската граница. Дължината на този много известен ледник е 31 километра. Характерният за глетчерите син цвят се дължи на компактните ледени кристали, отличаващи се с голямата си плътност, които отразяват само синята част от спектъра на слънче-

вата светлина. Едно качулато птиче, малко по-едро от нашенските врабчета, е кацнало на самотен храст до самия ледник и ни показва колко е гласовито с продължителното приветстване на утрото, природата и нас, които вижда за пръв път. След като си споделя житие-битието с неподдражаеми трели, то отлита нанякъде.

Водата в езерата тук идва от ледниците и е богата на минерални частици. Затова изглежда като млечна със синьо-зеленикав оттенък. Лаго Архентино е най-голямото езеро в страната.

Приближаваме брега, гребваме с шепи и отпиваме от невероятната езерна вода. После тръгваме по склона нагоре и навлизаме в гора, стара като приказките. Дърветата са с голи стволове и с прекършени клони. Понякога се препъваме в гниещи големи пънове. Романтично, но и малко страшничко е. Дърветата са стари, изнемощели. Тържествува само тревата – буйна и сочна.

Решаваме с кораб да прекосим езерото Архентино и така да видим и други глетчери. Оказва се, че не само ние имаме такава идея. На брега се тълпят много хора, най-голяма е групата на френските туристи. По микрофона от дирекцията на пристанището ни предупреждават на няколко езика, че пътуването по езерото не е съвсем безопасно, то крие известни рискове за сблъсък с подводни ледени блокове. С други думи, тези, на които е слаб ангелът и не са големи мераклии за обиколка на студеното езеро, могат сега да се откажат. Тръгне ли катамаранът, спиране няма да има, ще се върнем чак надвечер. У Анелия се поражда известно колебание. Други също се двоумят. Но пък защо сме изминали толкова хиляди километри, ако не видим тези страховити гледки?

Плътни, но иначе бързоподвижни облаци се носят над нас и закриват околните планински върхове. Мрачно и студено е. Жива душа не се мярка нито из езерото, нито по бреговете му. Катамаранът лавира между големи синкави айсберги. Сигурно и под водата е така, вероятно модерни приспособления ни предпазват от възможен удар и пробойна.